

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 312/2012-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. P., P., zastúpeného JUDr. M. M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 30/2011 z 25. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. P. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. decembra 2011 doručená sťažnosť J. P., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. M. M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 30/2011 z 25. októbra 2011.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Sťažovateľ podáva ústavnú sťažnosť proti Uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis, zn. 2 Tost 30/2011 zo dňa 25. 10. 2011, ktoré napádame v celom jeho rozsahu (ďalej aj ako „napadnuté rozhodnutie“ alebo „napadnuté uznesenie“). ...

Napadnutým rozhodnutím Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúc ako súd sťažnostný, rozhodol o sťažnosti sťažovateľa smerujúcej proti Uzneseniu Špecializovaného súdu, č. k. PK-1 T/9/2009-178 zo dňa 31. 08. 2011 (ďalej aj ako „prvostupňové rozhodnutie“), tak že ju zamietol postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Prvostupňovým rozhodnutím Špecializovaný trestný súd rozhodol podľa § 50 ods. 4 Trestného zákona postupom podľa § 420 Trestného poriadku s poukazom na § 419 ods. 1, ods. 4 Trestného poriadku tak, že odsúdený sa v skúšobnej dobe neosvedčil a nariaduje výkon trestu odňatia slobody z rozsudku Špeciálneho súdu v Pezinku zo dňa 02. apríla 2009, č. k. PK-1T/9/2009-110, a to vo výmere 2 (dvoch) rokov. Súčasne podľa § 50 ods. 8 Trestného zákona a § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona sa na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. ...

Sťažovateľ v súlade s ustanovením § 50 ods. 1 písm. a) cit. zák. má za to, že Najvyšší súd Slovenskej republiky vydaním napadnutého rozhodnutia ako aj postupom, ktorý mu predchádzal, porušil jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len ako „Dohovor“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. a/ Dohovoru.

Máme za to, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nie je náležité odôvodnené, a preto došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1. Dohovoru ako i čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. ...

Z práva na spravodlivý proces a nadväzujúcej judikatúry jasne vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa relevantnými námietkami a návrhmi účastníka konania a s týmito sa v odôvodnení rozhodnutia vysporiadať.

Sťažovateľ nepopiera, že v skúšobnej dobe spáchal prečin ako i dopravné prostriedky, avšak Najvyšší súd SR nezobral do úvahy to, že sa jedná o prečin s malou

spoločenskou nebezpečnosťou. Taktiež spáchanie dopravných priestupkov nie je možné kvalifikovať za také okolnosti, ktoré by mali byť relevantné pre rozhodovanie súdu o tom, či sa sťažovateľ v skúšobnej dobe osvedčil alebo nie. S týmito okolnosťami sa Najvyšší súd SR vôbec nevysporiadal a mechanicky vychádzal z toho, že v skúšobnej dobe sa sťažovateľ neosvedčil, a to bez toho, aby rozlišoval medzi spáchaním úmyselných trestných činov so závažnou spoločenskou nebezpečnosťou na strane jednej a prečinmi (resp. dopravnými prostriedkami) na strane druhej. Máme za to, že účelom trestného práva nie je pozbaviť odsúdeného (na trest odňatia slobody s podmieneným odkladom osobnej slobody) „za každú cenu“, ale sa jedná o krajný prostriedok nápravy. Inými slovami povedané, všeobecné súdy by mali pri rozhodovaní súdu o tom, či sa odsúdený osvedčil alebo nie, mali starostlivo rozlišovať medzi činmi so závažnosťou spoločenskou nebezpečnosťou a medzi činmi, ktorých závažnosť je pre spoločnosť nepatrná. Mechanická aplikácia právnej normy je podľa nášho názoru v rozpore s právom na spravodlivé súdne konanie, a to navyše sa situácie, ak dôsledkom napadnutého rozhodnutia dochádza k pozbaveniu osobnej slobody. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky vôbec neuviedol, prečo sa nezaoberal návrhmi sťažovateľa, aby namiesto nariadenia výkonu trestu odňatia slobody, boli zvolené iné prostriedky (napr. nariadenie probačného dohľadu, predĺženie skúšobnej doby a pod.).

Sťažovateľ v konaní ďalej uviedol, že sa nezúčastnil verejného zasadania z ospravedlniteľných dôvodov. Túto neúčast' na verejnom zasadnutí pritom prvostupňový súd považoval za relevantnú pre prijatie rozhodnutia, že sa sťažovateľ počas skúšobnej doby neosvedčil. Najvyšší súd SR ako súd sťažnostný v tejto veci neuviedol žiadne relevantné odôvodnenie a k argumentu sťažovateľa nič neuviedol, t. j. ani to, či túto časť považoval za relevantnú alebo nie. Podstatné je však to, že tento argument považoval prvostupňový súd za relevantný a to až do tej miery, že predstavuje jeden zo základných argumentov, na základe ktorých založil svoje rozhodnutie. Bolo preto ústavnou povinnosťou Najvyššieho súdu SR zaoberať sa týmto argumentom a minimálne uviesť, či táto okolnosť je aj pre Najvyšší súd SR relevantná alebo nie.

Za lakonické je potrebné považovať aj odôvodnenie napadnutého rozhodnutia aj v časti, v ktorej sa Najvyšší súd SR nevysporiadal s tvrdením sťažovateľa, že jeho správanie v skúšobnej dobe splnilo účel prevýchovy, poukazujúc pritom na jeho rodinný život, ktorý

viedol v skúšobnej dobe, podnikateľské aktivity a pod. Najvyšší súd SR k tomuto podstatnému argumentu neuviedol taktiež žiaden argument.

Zo všetkých týchto uvedených dôvodov máme preto za to, že napadnuté rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, je zaťažené svojvôľou a zjavnou arbitrárnosťou v rámci rozhodovacej činnosti, a preto nemôže v podmienkach právneho štátu obstáť. Napadnutým rozhodnutím a konaním, ktoré mu predchádzalo preto došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie. Z uvedeného dôvodu preto existuje taká príčinná súvislosť medzi základnými právami sťažovateľa, ktorých porušenie namietame, a postupom Najvyššieho súdu SR pri rozhodovaní v danej veci, ktorá by umožňovala vysloviť záver o tom, že tieto základné práva sťažovateľa boli porušené.

Z dôvodu nedostatočne odôvodneného napadnutého súdneho rozhodnutia máme ďalej za to, že došlo aj k porušeniu práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa J. P. podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR vydaním Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 2 Tost 30/2011 zo dňa 25. 10. 2011 a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené bolo.

2. Zrušuje sa v plnom rozsahu Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, spis. zn. 2 Tost 30/2011 zo dňa 25. 10. 2011 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi J. P. do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária M. a spol., s. r. o.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu súčasťou práva na spravodlivý súdny proces nie je to, aby účastník konania bol v akomkoľvek konaní pred všeobecným súdom úspešný vrátane odvolacieho konania či konania o dovolaní. Z toho vyplýva, že všeobecný

súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na všetky tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07). Rovnako ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom na zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (IV. ÚS 115/07). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nie je medzi základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto sa ich namietané porušenie skúma spoločne.

Vychádzajúc z uvedeného bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či napadnuté uznesenie najvyššieho súdu možno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska za neakceptovateľné a neudržateľné.

Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa dostatočne nevysporiadal s námietkami uvedenými v jeho sťažnosti proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný súd“) sp. zn. PK 1 T 9/2009 z 31. augusta 2011.

Podľa jeho názoru najvyšší súd

- nebral do úvahy, že spoločenská nebezpečnosť úmyselne spáchaného prečinu sťažovateľa, za ktorý bol právoplatne odsúdený, bola minimálna,
- sa nevysporiadal s tým, že prvostupňový súd len konštatoval neúčast' sťažovateľa na verejnom zasadnutí tvrdiac, že bola relevantná na prijatie rozhodnutia,
- sa nevysporiadal s tvrdením sťažovateľa, že jeho správanie v skúšobnej dobe splnilo účel prevýchovy.

Podľa § 50 ods. 4 prvej vety Trestného zákona ak odsúdený viedol v skúšobnej dobe riadny život a riadne vykonal iné uložené sankcie a plnil uložené obmedzenia a povinnosti, súd vysloví, že sa osvedčil; inak nariadi nepodmienečný trest odňatia slobody, a to prípadne už v priebehu skúšobnej doby.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa stotožnil s odôvodnením uznesenia špecializovaného súdu sp. zn. PK 1 T 9/2009 z 31. augusta 2011, a preto sa v zmysle § 192 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku v zásade obmedzil len na skonštatovanie správnosti týchto dôvodov.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia proti uzneseniu špecializovaného súdu sp. zn. PK-1T/9/2009 z 31. augusta 2011 okrem iného uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia..., a tak zistil, že sťažnosť odsúdeného J. P. nie je dôvodná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil žiadne pochybenia alebo nedostatky takého charakteru, ktoré by odôvodňovali iné závery ako tie, ktoré v napadnutom uznesení správne odôvodnil samosudca Špecializovaného trestného súdu.

Z pripojeného spisu je nesporné, že odsúdený počas trvania skúšobnej doby podmieneného odsúdenia (od 03. apríla 2009 do 03. apríla 2011) sa dopustil úmyselného prečinu, za ktorý bol právoplatne odsúdený. Počas plynutia skúšobnej doby okrem uvedeného prečinu odsúdený spáchal aj niekoľko priestupkov podľa zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to 22. augusta 2009, 07. marca 2010 a 03. augusta 2010 (č. l. 144-145), teda nevedol riadny život.

Pokiaľ má podmienene odsúdený viesť v skúšobnej dobe riadny život, znamená to, aby rešpektoval právny poriadok a neporušoval právne normy. Ak však tieto závažným spôsobom poruší, najmä tým, že spácha úmyselný trestný čin (ako v danom prípade), svedčí to o tom, že podmienene odsúdenie nespĺnilo svoj cieľ, i keď odsúdený vo svojej sťažnosti tvrdí, že proces jeho prevýchovy a nápravy bol úspešný. S týmto tvrdením sa sťažnostný súd nestotožnil.

Nie je možné prisvedčiť ani ďalším tvrdeniam odsúdeného, podľa ktorých nie je osobou s výraznými sklonmi porušovať právne predpisy v oblasti dopravy a osobou, ktorá doteraz nespáchala žiadny závažný úmyselný trestný čin, resp. osobou, ktorá by závažným spôsobom porušovala právne normy. Tieto tvrdenia odsúdeného jednoznačne vyvracia evidenčná karta vodiča (č. l. 142 – 149) a odpis z registra trestov (č. l. 132 – 133).

Za daného stavu potom treba konštatovať, že prvostupňový súd rozhodol v súlade so stavom veci a zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistiac podmienky na zmenu napadnutého uznesenia podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť J. P. ako nedôvodnú zamietol.“

Z rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že za podstatnú skutočnosť pre svoje rozhodnutia považoval to, že sťažovateľ počas trvania skúšobnej doby podmiennečne spáchal úmyselný prečin, za ktorý bol právoplatne odsúdený. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že § 50 ods. 4 Trestného zákona poskytuje najvyššiemu súdu priestor na vlastnú úvahu o tom, ktoré skutočnosti považuje za relevantné pre svoje rozhodnutie a ktoré v danom prípade najvyšší súd okrem stotožnenia sa so závermi prvostupňového súdu v odôvodnení svojho rozhodnutia aj uviedol.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03). Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na riade odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

Ústavný súd vychádzajúc z citovanej judikatúry, z obsahu námietok sťažovateľa, ako aj z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel k záveru, že napadnuté uznesenie treba kvalifikovať ako ústavne udržateľné a zlučiteľné s obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru. Ústavný súd súčasne dodáva, že namietané uznesenie najvyššieho súdu nevykazuje znaky svojvôle a arbitrárnosti. Naopak, závery najvyššieho súdu vyslovené v označenom rozhodnutí možno charakterizovať ako logické a úplne legitímne.

Odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu predstavuje podľa názoru ústavného súdu dostatočný základ pre jeho rozhodnutie, pretože najvyšší súd v dostatočnej miere vysvetlil, na základe akých právnych úvah, resp. akých podkladov rozhodol. Ústavný

súd preto konštatuje kvalitu odôvodnenia tohto rozhodnutia v súlade s limitmi čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne III. ÚS 215/2010).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2012